

ارزیابی شیوه تدریس خارج فقه و اصول در حوزه های علمیّه

۴ بواقع لبّ علوم انسانی و الهی در حوزه است. حوزه چراغ تابناکی است که به برکت قرآن و عترت نورش از بلندای عرش تا فرش گسترده شده و عالمانی فاخر به عالم بشری هدیه کرده است...

۴ اما اقتضائات زمان و رشد علوم و شیوه ها را هم باید در نظر گرفت و با تغییر ظرفیت ها و مناسبات و گسترش دایره علوم، روش ها را روزآمد کرد.

۴ شیوه ی سنتی و حاضر تدریس دروس خارج فقه و اصول در زمان حاضر از بهره وری بسیار کمی برخوردار است. از این همه ضجیع طلاب و روحانیان، حجیج بسیاری برنمی خیزد و اساطین و اساتید حوزه در این نمی اندیشند که چرا از میان این همه شاگرد، تعداد بسیار معدودی به جایی میرسند! گاهی به "سختی کار" استناد می شود؛ گاه به ضرورت عنایت خاص الهی و گاه به "تنبلی و بیحالی طلاب". اما مدرسان درس خارج این خرده ها را بر "شیوه های تدریس خود" نمی گیرند و صحت روش خود را به دیرین بودن این روش؛ مستند می نمایند.

۴ اینک یک استاد درس خارج، فقط ده پانزده سال یک دوره فقه می گوید و صرف این زمان طولانی همواره حسن کار دانسته می شود! در صورتی که اتفاقاً این ایراد کار است.

۴ سختی مجتهدپروری در حوزه، به علت کم کاری طلاب، کم توفیقی و سخت بودن اجتهاد هست؛ اما شیوه های فرسوده تدریس اساتید نیز، تاثیر عمده ای در کم ثمری آن دارد.

۴ استاد درس خارج اتفاقاً نباید سال ها به ذکر اقوال و تجزیه و تحلیل و پاسخگویی پرسش های طلاب بپردازد. این شیوه، طلبه درس خارج را توانمند نمی کند و عقل درایت و ملکه اجتهاد را در او بدرستی رشد نمی دهد.

۴ شیوه اصح بلکه صحیح تدریس درس خارج این است که طلاب پس از آن که یک سال با دروس خارج به شیوه کنونی آشنا شدند و طعم درس خارج را چشیدند؛ به تماشای حل مساله اجتهادی ننشینند بلکه خود به آن ورود کنند و استاد طرح بحث کند و طلاب در گروه های سه تا مثلاً ده نفره؛ بروند و با دیدن منابع و شیوه ی آمد و شد در مساله، تلاش اجتهادی کنند و سپس

در جلسه؛ به نوبت؛ دیدگاه خود را مطرح نمایند و استاد بشدت آنان را به چالش بکشد و مجدد و مکرر، این ممارست را انجام دهند، تا ملکه اجتهاد را بدست آورند.

۴ یک طلبه با استعدادی متوسط، می تواند با این روش حدود چهار سال تا حد قابل قبولی ملکه اجتهاد را بدست آورد و زیر نظر استادان، در ابواب فقهی، این ممارست را ادامه دهد و اما در نهایت باید هر فرد بطور مجزا، بدون اجازه اجتهاد و فتوا در کار افتاء وارد نشود.

۴ فی الواقع در شیوه اجتهادی اینک انبوهی از طلاب انبوهی دفتر سیاه می کنند اما به شیوه اجتهاد مسلط نمی شوند. شیوه را باید یاد داد... (ماهی گیری و توربافی را و نه تماشای ماهی گیری را)

۴ باید هر چه زودتر شیوه های تدریس دروس خارج بهینه شود و برای اجرائی شدن آن راهکارهایی اندیشیده شود. کار شدنی است. نگرش درست؛ پذیرش نارسایی و همت عالی می خواهد. امید اینکه مراجع عظام حفظهم الله در مرمت شیوه ها، فرصت ها را قدر بدانند. آمین.

مطالب بیشتر را در تلگرام بخوانید.